

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

7/2018

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Kopš Padomes septembra monetārās politikas sanāksmes saņemtie dati, lai gan nedaudz vājāki, nekā gaidīts, kopumā joprojām liecina par plaši vērojamu euro zonas tautsaimniecības izaugsmi un pakāpenisku inflācijas spiediena pastiprināšanos. Ar euro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski joprojām vērtējami kā kopumā līdzsvaroti. Vienlaikus ar protekcionismu saistītie riski, jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamība un finanšu tirgus svārstīgums joprojām ir būtisks. Neraugoties uz to, euro zonas tautsaimniecības izaugsmes pamattempis vēl arvien apstiprina Padomes pārliecību, ka inflācijas līmeņa noturīga virzība uz tās noteikto mērķi turpināsies arī nākotnes periodā un saglabāsies pat pēc pakāpeniskas neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas. Tomēr, lai veicinātu turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā, joprojām nepieciešami būtiski monetārās politikas stimuli. Šāds atbalsts līdz gada beigām joprojām tiks sniegts ar neto aktīvu iegāžu starpniecību, uzturot apjomīgu iegādāto aktīvu apjomu un veicot ar to saistīto atkārtoto ieguldīšanu, kā arī Padomei sniedzot padziļinātas perspektīvas norādes attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm. Padome ir gatava jebkurā brīdī pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu to, ka inflācija turpina noturīgi virzīties uz Padomes noteikto mērķi.

Pasaules ekonomiskās attīstības ciklam nobriestot, globālās tautsaimniecības izaugsmes apsekojumu rādītāji nesen pavājinājušies. Pasaules tirdzniecības pieauguma temps kļuvis mērenāks, ņemot vērā notiekošās darbības un draudus saistībā ar ASV tirdzniecības tarifu paaugstināšanu un šīs rīcības skarto valstu iespējamām atbildes soļiem, tomēr tuvāka termiņa perspektīva joprojām ir stabila. Pasaules finanšu nosacījumi attiecībā uz attīstītajām valstīm joprojām ir labvēlīgi, bet attiecībā uz jaunajām tirgus ekonomikas valstīm tie kļūst stingrāki.

Augot globālajām bezriskā procentu likmēm un spriedzei atsevišķu euro zonas valstu valdības parāda tirgos, euro zonā palielinājušās valdības obligāciju peļņas likmes. Euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas sarukušas, atspoguļojot riska noskaņojuma rādītāja pasliktināšanos. Turpretī uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības kopumā nav mainījušās. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā bijis stabils.

Euro zonas reālais IKP gan 2018. gada 1. ceturksnī, gan 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.4%. Attiecībā uz nākotni saņemtā informācija joprojām kopumā atbilst Padomes bāzes scenārijam, kas paredz to, ka notiek plaši vērojama tautsaimniecības izaugsme. Tomēr dažas nesenās konkrētos sektoros vērojamās norises ietekmē tuvāka termiņa izaugsmes dinamiku. ECB monetārās politikas pasākumi turpina stimulēt iekšzemes pieprasījumu. Privāto

patēriņu veicina nodarbinātības pieaugums un darba samaksas kāpums. Ieguldījumus uzņēmējdarbībā veicina noturīgs iekšējais pieprasījums, labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un uzņēmumu peļņit spēja. Ieguldījumu mājokļos izaugsmes temps joprojām ir augsts. Turklāt paredzams, ka, lai gan globālās aktivitātes kāpums būs nedaudz lēnāks, tas joprojām stimulēs euro zonas eksportu.

Euro zonas valstu SPCI gada inflācija 2018. gada septembrī palielinājās līdz 2.1% (augustā – 2.0%), galvenokārt atspoguļojot enerģijas un pārtikas cenu inflācijas kāpumu. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā gada inflācija nākamajos mēnešos, visticamāk, svārstīsies ap pašreizējo līmeni. Lai gan pamatinflācijas rādītāju pieaugums kopumā saglabāties ierobežots, salīdzinājumā ar iepriekš reģistrēto zemo līmeni tie uzlabojušies. Iekšzemes cenu spiediens pastiprinās un paplašinās, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis un arvien ierobežotāks darbaspēka piedāvājums darba tirgū. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija gada beigās palielināsies un vēlāk vidējā termiņā turpinās pieaugt. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, notiekošā ekonomiskā izaugsme un straujāks darba samaksas kāpums.

Monetārā analīze liecina, ka plašās naudas (M3) pieaugums 2018. gada septembrī sasniedza 3.5% (augustā – 3.4%). Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpums vēl vairāk palielinājies, turpinot kopš 2014. gada sākuma vēroto augšupejošo tendenci. Euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2018. gada 3. ceturkšņa apsekojuma rezultāti liecina, ka aizdevumu atlikuma kāpumu joprojām veicina arvien lielāks pieprasījums pēc visu kategoriju aizdevumiem un labvēlīgi banku aizdevumu izsniegšanas nosacījumi uzņēmumiem izsniegtajiem aizdevumiem un aizdevumiem mājokļa iegādei.

Apkopojot tautsaimniecības analīzes rezultātus un monetārās analīzes sniegtos signālus, Padome secināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot stimulojošu monetāro politiku, lai vidējā termiņā panāktu noturīgu inflācijas rādītāju tuvošanos līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Pamatojoties uz šo novērtējumu, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka tās saglabāsies tagadējā līmenī vismaz līdz 2019. gada rudenim un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgstoši noturīgu inflācijas rādītāju tuvošanos līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka Eurosistēma turpinās veikt neto iegādes aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar jauno mēneša apjomu 15 mljrd. euro līdz 2018. gada decembra beigām. Padome paredz, ka, ja vien ienākošie dati apstiprinās tās vidējā termiņa inflācijas perspektīvu, pēc tam neto iegādes tiks pārtrauktas. Padome plāno atkārtoti ieguldīt AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus ilgāku laiku pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai saglabātu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku monetārās politikas stimulu apjomu.

© Eiropas Centrālā banka, 2018

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās
bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 24. oktobrī.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BP-18-007-LV-N (interneta versija)